

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERETSPLEJE

Praksisoversigt over isolation under varetægt

Retsplejelovens §§ 770 a-e – betingelser, tidsgrænser og retssikkerhedsgarantier

Version 2 · Opdateret 24. jun. 2026 · 3 afgørelser · 2002-2024

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Isolationsfængsling under varetægt er den mest indgribende restriktion i dansk straffeprocess, hvor den varetægtsfængslede fuldstændigt afskæres fra samvær med medindsatte for at forhindre vanskeliggørelse af sagens opklaring. Reglerne i retsplejelovens §§ 770 a-e opstiller kumulative materielle betingelser (kriminalitets-, mistanke-, indikations- og proportionalitetskrav), absolutte tidsgrænser afhængig af kriminalitetens alvor, skærpede krav for unge under 18 år samt detaljerede sagsbehandlingsregler. Regelkomplekset er resultatet af tre store reformer – i 1984, 2000 og 2006 – alle foranlediget af betækningsarbejde i Strafferetsplejeudvalget og international kritik af den danske isolationspraksis, herunder fra Europarådets Torturkomité (CPT) og FN's Torturkomité, samt Menneskerettighedsdomstolens dom i sagen Rohde mod Danmark.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Isolation kan kun iværksættes, når varetægtsfængslingen er besluttet på kollusionsgrund (retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3), og der er bestemte grunde til at antage, at varetægtsfængslingen alene ikke hindrer arrestanten i at vanskeliggøre forfølgningen.
- 02 Det er ikke tilstrækkeligt at henvise til 'kriminalitetens art' eller 'sagens karakter' – der kræves et konkret grundlag, fx tidligere forsøg på påvirkning, tilknytning til kriminelt miljø eller særlig afhængighed mellem sigtede.
- 03 Isolation må kun ske, hvis formålet ikke kan opnås ved mindre indgribende foranstaltninger, herunder anbringelse i andet arresthus, brevkontrol eller besøgskontrol.
- 04 Proportionalitetskravet skærpes løbende, jo længere isolationen varer – den særlige belastning, herunder den unges alder og psykisk svagelighed, skal inddrages i vurderingen.
- 05 De absolutte tidsgrænser er: 14 dage (strafferamme under 4 år), 4 uger (strafferamme 4-6 år), 8 uger (strafferamme 6 år eller derover), og maks. 6 måneder med undtagelse for statsforbrydelser (kapitel 12-13) og overtrædelse af §§ 191 og 237.
- 06 For unge under 18 år er den absolutte grænse 4 uger, der kun kan fraviges ved forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13.

- 07 Forlængelse ud over 8 uger (voksne) eller 4 uger (unge) kræver Rigsadvokatens godkendelse, indhentet via statsadvokaten.
- 08 Rettens isolationskendelse skal indeholde konkret angivelse af: (1) den frygtede vanskeliggørelse, (2) grundlaget i sagens oplysninger for den risiko, og (3) de øvrige omstændigheder for at betingelserne er opfyldt.
- 09 Anklagemyndighedens anmodning om fortsat isolation skal være skriftlig og begrundet, og den første frist for isolation må ikke overstige 2 uger.
- 10 Kæremål over isolation ud over 8 uger skal efter anmodning behandles mundtligt i kæreinstansen.
- 11 Isolerede varetægtsarrestanter har krav på udvidet personalekontakt, ugentligt besøg af mindst 1 times varighed, og ved isolation ud over 6 måneder (voksne) eller 4 uger (unge) mindst 3 timers daglig aktivering med personkontakt.
- 12 Kompensation for isolation sker ved fradrag i idømt frihedsstraf på 1 dag for hvert påbegyndt 3. døgn i isolation, og ved erstatning efter retsplejelovens § 1018 a ved efterfølgende frifindelse.

Retsgrundlag og reformhistorik – fra bet. 975/1983 til

§ 1 2006-stramningen

Reglerne om isolation af varetægtsarrestanter findes i [retsplejelovens §§ 770 a-770 e](#). Isolation indebærer, at varetægtsarrestanten fuldstændigt udelukkes fra fællesskab med alle øvrige indsatte – til forskel fra delvis isolation, der kun angår bestemte medindsatte. Formålet er at hindre den sigtede i at vanskeliggøre forfølgningen, fx ved at afstemme forklaringer med medsigtede, true vidner eller få fjernet spor.

Regelkomplekset har gennemgået tre markante reformer:

- **1984:** På baggrund af [Betænkning nr. 975/1983 om isolation af varetægtsarrestanter](#) gennemførtes de første særskilte isolationsregler i retsplejeloven (§§ 770 a-c). Betænkningen dokumenterede, at fuldstændig isolation er et langt mere byrdefuldt indgreb end delvis isolation, og anbefalede lovregulering.
- **2000:** Den store reform ved lov nr. 428 af 31. maj 2000 bygger på [Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1358/1998 om varetægtsfængsling i isolation](#) og en videnskabelig undersøgelse (»Isolationsundersøgelsen« 1994 og »Efterundersøgelsen« 1997), der konkluderede:

Samlet må det konkluderes, at varetægtsfængsling i isolation sammenlignet med ikke-isolation indebærer en belastning og risiko for forstyrrelse af det psykiske helbred.

2000-reformen indførte skærpede materielle betingelser, absolutte tidsgrænser, proportionalitetskrav, krav om særskilt kendelse og kompensation for isolation.

- **2006:** Ved [lov nr. 1561 af 20. december 2006](#) blev reglerne yderligere strammet efter international kritik og EMD-dommen i Rohde mod Danmark. Stramningen byggede på [Betænkning nr. 1469/2006 om varetægtsfængsling i isolation efter 2000-loven](#). Tidsgrænserne i § 770 c blev skærpet (nedsættelse af

maksimum fra 3 til 2 måneder for visse kategorier, og yderligere differentiering), begrundelseskravene i § 770 d blev udbygget, og forlængelse ud over 8 uger kræver nu Rigsadvokatens godkendelse.

Den dagældende regulering afspejler således tre årtiers løbende indsnævring af isolationsadgangen, drevet af lægefaglig dokumentation for psykiske skadevirkninger og vedvarende international kritik, navnlig fra Europarådets Torturkomité (CPT) og FN's Torturkomité. Der er ingen vedtagne-men-ikke-konsoliderede ændringer af §§ 770 a-e pr. juni 2026.

For den overordnede ramme om [varetægtsfængsling](#) henvises til den separate praksisoversigt.

LOV

[Retsplejeloven § 770a](#)[Retsplejeloven § 770b](#)[Retsplejeloven § 770c](#)[Retsplejeloven § 770d](#)[Retsplejeloven § 770e](#)

De materielle betingelser: kriminalitetskrav, indikationskrav og § 2 proportionalitet

Isolation kan kun iværksættes, når tre kumulative materielle betingelser er opfyldt, jf. [§ 770 a](#) og [§ 770 b](#):

Kriminalitets- og mistankekrav (§ 770 a, nr. 1):

Varetægtsfængslingen skal være besluttet i medfør af [§ 762, stk. 1, nr. 3](#) – dvs. kollusionsfare. Dette indebærer, at der er begrundet mistanke om et forhold, der kan medføre fængsel i mindst 1 år og 6 måneder, og bestemte grunde til at antage, at sigtede på fri fod vil vanskeliggøre forfølgningen. Isolation kan således aldrig iværksættes udelukkende på grundlag af gentagelses- eller undvigelsesfare.

Indikationskrav (§ 770 a, nr. 2):

Der skal være bestemte grunde til at antage, at varetægtsfængslingen *i sig selv* ikke er tilstrækkelig til at hindre arrestanten i at vanskeliggøre forfølgningen – herunder ved gennem andre indsatte at påvirke medsigtede eller ved trusler at påvirke andre. Som [Rigsadvokatmeddelelsen om varetægtsfængsling i isolation](#) præciserer:

- Det er **ikke tilstrækkeligt** at henvise til »kriminalitetens art« eller »sagens karakter« i sig selv
- Der kræves et **konkret grundlag**: fx tidligere eller aktuelle forsøg på påvirkning, uretmæssig besiddelse af mobiltelefon under varetægtsfængslingen, tilknytning til fælles kriminelt miljø eller særlig afhængighed mellem de sigtede
- Det forhold, at sigtede nægter sig skyldig, kan ikke i sig selv begrunde isolation, men kan indgå i vurderingen

Proportionalitetskrav (§ 770 b, stk. 1):

Isolation må kun iværksættes eller fortsættes, hvis:

1. Formålet ikke kan tilgodeses ved **mindre indgribende foranstaltninger** – herunder anbringelse i andet arresthus, brevkontrol eller besøgskontrol (nr. 1)
2. Indgrebet, herunder den særlige belastning det medfører på grund af arrestantens **unge alder, fysiske eller psykiske svagelighed** eller personlige forhold i øvrigt, ikke står i misforhold til sagens betydning og den retsfølge, der kan ventes (nr. 2)
3. Efterforskningen fremmes med den **særlige hurtighed**, som er påkrævet ved isolation, herunder ved benyttelse af mulighederne for anticiperet bevisførelse efter [§ 747](#) (nr. 3)

Som [Rigsadvokatmeddelelsen](#) fremhæver: proportionalitetskravet *skærpes løbende*, jo længere isolationen varer. For unge under 18 år gælder et yderligere krav: isolation må kun iværksættes eller fortsættes, hvis der foreligger **helt særlige omstændigheder**, der gør det påkrævet, jf. [§ 770 b, stk. 2](#).

LOV

[Retsplejelovent § 747](#)[Retsplejelovent § 762, stk. 1](#)[Retsplejelovent § 770a](#)[Retsplejelovent § 770b, stk. 1-2](#)

Absolutte tidsgrænser og undtagelser – § 770 c's differentierede system

[Retsplejelovent § 770 c](#) opstiller et differentieret system af absolutte maksimumsgrænser for isolationens varighed, afhængig af strafferammen og arrestantens alder:

Voksne (over 18 år):

Strafferamme	Maksimal isolationstid	Fravigelse
Under 4 år	14 dage	Ufravigelig
4-6 år	4 uger	Ufravigelig
6 år eller derover	8 uger	Kan undtagelsesvis forlænges op til 6 mdr.
Kap. 12/13, §§ 191, 237	6 måneder	Kan overskrides

Unge (under 18 år):

Strafferamme	Maksimal isolationstid	Fravigelse
Under 4 år	14 dage	Ufravigelig
4 år eller derover	4 uger	Kun ved kap. 12/13

Forlængelse ud over 8 uger kræver efter [§ 770 c, stk. 3](#), at to kumulative betingelser er opfyldt:

1. *Afgørende hensyn* til forfølgningen gør fortsat isolation påkrævet, uanset den tid arrestanten hidtil har været isoleret
2. Lovovertrædelsen kan ventes at medføre straf af fængsel i mindst **2 år**

Den absolutte overgrænse på **6 måneder** kan kun overskrides i sager om forsætlige overtrædelser af straffelovens kapitel 12 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) eller kapitel 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder), samt §§ 191 (narkotika) og 237 (drab), jf. [§ 770 c, stk. 4](#). For unge under 18 år gælder kun undtagelsen for kapitel 12 og 13 – *ikke* for §§ 191 og 237.

Perioden regnes fra iværksættelsestidspunktet. Hvis fængslingsgrundlaget *udvides* med nye sigtelser, der giver grundlag for isolation i en længere periode, er det de nye sigtelser, der er afgørende for grænsen – men fristen regnes fortsat fra den oprindelige iværksættelse.

Forarbejderne til 2000-reformen viser, at ca. 92 % af isolationsfængslinger, der varede mere end 4 måneder, vedrørte narkotikakriminalitet. Den gennemsnitlige varighed af alle isolationsfængslinger var i slutningen af 1990'erne ca. 34 dage, og 83-87 % blev afsluttet inden for 2 måneder.

LOV

[Retsplejeloven § 770c, stk. 1-5](#)[Straffeloven § 191](#)[Straffeloven § 237](#)

§ 4 Sagsbehandlingsregler: kendelse, begrundelse, Rigsadvokatens godkendelse og kæremål

Retsplejelovens [§ 770 d](#) og [§ 770 e](#) opstiller detaljerede sagsbehandlingsregler, der udgør centrale retssikkerhedsgarantier:

Særskilt kendelse med begrundelse (§ 770 d, stk. 1):

Rettens afgørelse om isolation skal ske ved en **særskilt kendelse** – ikke blot som et tilføjelse til varetægtsfængslingskendelsen. Kendelsen skal indeholde:

1. Den *konkrete vanskeliggørelse*, der foreligger risiko for i sagen (fx afstemning af forklaringer med medsigtede, påvirkning af vidner, fjernelse af spor)
2. *Grundlaget* i den konkrete sags oplysninger for at antage, at risikoen foreligger
3. De *konkrete omstændigheder*, hvorpå det i øvrigt støttes, at betingelserne i §§ 770 a-c er opfyldt

Disse skærpede begrundelseskrav blev indført ved 2006-reformen og afspejler et ønske om at tvinge både anklagemyndighed og domstole til en *konkret, individuel vurdering* fremfor rutinepræget isolation i bestemte sagstyper.

Første frist og forlængelse (§ 770 d, stk. 2-3):

Den første frist for isolation må ikke overstige **2 uger**. For unge under 18 år kan fristen højst forlænges med 2 uger ad gangen. Anklagemyndighedens anmodning om *fortsat* isolation skal være **skriftlig og begrundet**.

Rigsadvokatens godkendelse (§ 770 d, stk. 3):

Før anklagemyndigheden kan fremsætte anmodning om forlængelse ud over 8 uger (voksne) eller 4 uger (unge), skal Rigsadvokatens godkendelse indhentes. Denne godkendelsesordning er reguleret i [Rigsadvokatmeddelelsen om forelæggelse og indberetning](#). Politikredsen sender indstillingen til statsadvokaten senest 1 uge inden retsmødet, og statsadvokaten forelægger for Rigsadvokaten senest 3 dage før fristens udløb.

Mundtlig kærebehandling (§ 770 e):

Kæremål over isolationskendelser, der udstrækker isolationen ud over 8 uger, skal efter anmodning behandles **mundtligt** i kæreinstansen. Dette sikrer en mere grundig prøvelse ved langvarige isolationer.

Den samlede struktur af krav om skriftlighed, konkret begrundelse, Rigsadvokatens godkendelse og mundtlig kæremålsbehandling udgør et flerleddet kontrolsystem, der har til formål at begrænse isolationens anvendelse og varighed mest muligt. Se også den generelle praksisoversigt om [kæreadgang](#).

LOV

[Retsplejeloven § 770d, stk. 1-3](#)[Retsplejeloven § 770e](#)

§ 5 Rigsadvokatmeddelelsen – anklagemyndighedens retningslinjer i praksis

[Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om varetægtsfængsling i isolation](#) er den centrale administrative retskilde for anklagemyndighedens behandling af isolationssager. Meddelelsen indeholder en tjekliste, skematiske oversigter over tidsgrænserne samt uddybende retningslinjer for hvert betingelseskrav.

Meddelelsen understreger bl.a.:

- **Indikationskravets konkretisering:** Det er ikke tilstrækkeligt at henvise til »kriminalitetens art« – der kræves oplysning om *konkrete tidligere eller aktuelle forsøg* på påvirkning, tilknytning til kriminelt miljø eller et andet særligt grundlag. Er der ingen af delene, må der henvises til noget særligt i form af et lignende betryggende grundlag eller en *særdeles grov forbrydelse*.
- **Proportionalitet som dynamisk krav:** Kravene til proportionalitetsvurderingen skærpes, jo længere isolationen har varet. Der skal *løbende* tages stilling til, om alternativerne – herunder fordeling af sigtede på flere arresthuse, brev- og besøgskontrol – er tilstrækkelige.
- **Anticiperet bevisførelse:** Det skal indgå i proportionalitetsvurderingen, om reglerne om anticiperet bevisførelse i medfør af [§ 747, stk. 3](#) kan bruges til at *undgå eller afkorte* en isolationsfængsling.
- **Forelæggelse for Rigsadvokaten:** Indstillingen ved forlængelse ud over de almindelige grænser skal indeholde en udførlig sigelsesbeskrivelse, begrundelse for den forventede straf på mindst 2 år, angivelse af de afgørende forfølgningssyn, samt en begrundet redegørelse for indikationskravets og proportionalitetskravets opfyldelse.
- **Tilsyn:** Isolationsfængsling indgår i anklagemyndighedens tilsynsarbejde i politikredsene, hos statsadvokaterne og Rigsadvokaten. Politikredsene skal sende statistiske udtræk om *afsluttede* isolationsfængslinger umiddelbart efter afslutning.

Meddelelsen henviser til de centrale forarbejder: lov nr. 1561 af 20. december 2006 (L 44 af 25. oktober 2006), [Betænkning nr. 1469/2006](#) og [Betænkning nr. 1358/1998](#).

LOV

Retsplejeloven § 747, stk. 3

Retsplejeloven § 770a

Retsplejeloven § 770b, stk. 1

Retsplejeloven § 770c, stk. 3

§ 6 Varetægtsbekendtgørelsen – de isolerede arrestanters rettigheder

[Varetægtsbekendtgørelsen](#) (B20250090005) supplerer retsplejelovens processuelle regler med materielle rettigheder for isolerede varetægtsarrestanter:

- **Isolation efter rettens bestemmelse:** [§ 4](#) fastslår, at retten kan bestemme isolation efter retsplejelovens §§ 770 a-e.
- **Brev- og besøgskontrol:** Uafhængigt af isolation kan politiet efter [§ 5](#) modsætte sig besøg, gennemse breve med rettens godkendelse, og foretage andre begrænsninger i arrestantens rettigheder efter retsplejelovens §§ 771-773.
- **Vejledning og personalekontakt:** [§ 79](#) pålægger personalet at vejlede isolerede udførligt om deres rettigheder og løbende være *særligt opmærksom* på behov for øget personalekontakt, lægetilsyn herunder psykiater, og udvidet besøgsadgang.
- **Aktivering ved langvarig isolation:** Isolerede arrestanter under 18 år, der har været isoleret i mere end 4 uger, og voksne isoleret i mere end 6 måneder, skal tilbydes yderligere mindst **3 timers daglig aktivering**

med personkontakt, og kriminalforsorgsområdet skal ugentligt udfærdige en plan for aktiveringen, jf. § 79, stk. 2-3.

- **Besøg:** Isolerede varetægtsarrestanter *bør* have tilladelse til besøg mindst én gang ugentligt, og besøgstiden må ikke være kortere end 1 time, jf. § 81. Længerevarende besøg skal tillades i det omfang, forholdene tillader det.

[Varetægtsvejledningen](#) uddyber samspillet mellem rettens isolationsbeslutning og politiets adgang til at fastsætte restriktioner, og fremhæver, at kriminalforsorgsområdet bør søge afklaring hos politiet, hvis der er tvivl om, hvorvidt en afgørelse vil stride mod en bestemmelse om isolation.

LOV

[Retsplejelovent § 771](#)[Retsplejelovent § 772](#)[Retsplejelovent § 773](#)

§ 7 Praksis fra Højesteret – erstatning og proportionalitetskontrol

Højesterets praksis om isolation under varetægt drejer sig primært om kæremål over isolationskendelser og erstatning efter uberettiget isolation.

I [II 344/2001](#) behandlede Højesteret spørgsmålet om erstatning efter uberettiget varetægtsfængsling og isolation, hvor den sigtede var varetægtsfængslet i isolation i medfør af [§ 770 a](#) bl.a. for drabsforsøg, men hvor sigtelsen for drabsforsøg senere blev opgivet, da et centralt bevis (et videobånd) viste sig at være et falsum. Sigtede blev i stedet dømt for overtrædelse af straffelovens § 191 til 4 år og 6 måneders fængsel. Højesteret fastslog, at de meget alvorlige – og senere frafaldte – sigtelser for drabsforsøg udgjorde en »særlig krænkelse«, der berettigede erstatning efter [§ 1018 a, stk. 2](#) ud over strafafkortningen. Erstatningen blev dog skønsmæssigt fastsat til 25.000 kr. – Rigsadvokatens retningslinjer om 100 % tillæg i drabssager var *ikke* automatisk bindende for den skønsmæssige udmåling.

Højesterets praksis om forlængelse af selve varetægtsfængslingen illustrerer den generelle proportionalitetskontrol. I [SS-99/2023-HJR](#) tog Højesteret stilling til forlængelse af varetægtsfængsling ud over to tredjedele af den idømte straf, og stadfæstede fortsat fængsling med konkret begrundelse i gentagelsesrisiko og sagens karakter.

Kompensation for isolation sker desuden automatisk via straffelovens § 86: isolationsfængslede får et fradrag i idømt frihedsstraf på **1 dag for hvert påbegyndte 3. døgn** i isolation – dvs. 3 ugers isolation giver et fradrag svarende til 4 uger. Se den beslægtede praksisoversigt om [erstatning for uberettiget frihedsberøvelse](#).

LOV

[Retsplejelovent § 770a](#)[Retsplejelovent § 1018a, stk. 2](#)[Straffeloven § 86](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets kendelse om forlængelse af varetægtsfængsling ud over to tredjedele af straffetiden

15.02.2024

Højesteret · Højesterets afgørelse om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling og isolation

11.03.2002

§ 8 Den internationale dimension – EMRK art. 3, CPT og Rohde mod Danmark

Isolation under varetægt har en central international dimension, særligt i forhold til [EMRK art. 3](#) (forbud mod umenneskelig eller nedværdigende behandling) og [EMRK art. 5](#) (ret til frihed og sikkerhed).

Rohde mod Danmark (EMD sagsnr. 69332/01, dom af 21. juli 2005):

Denne dom er den mest betydningsfulde EMD-afgørelse om dansk isolationspraksis. Peter Rohde var varetægtsfængslet i isolation i ca. 11½ måned i en narkotikasag. Under isolationen udviklede han en sindssygdom, som alle parter – herunder Højesteret og Retspsykiatrisk Klinik – var enige om var forårsaget af isolationsfængslingen. Flertallet i EMD (4 dommere) fandt ikke en krænkelse af art. 3, men **3 ud af 7 dommere** voterede for en krænkelse. Som [Betænkning nr. 1469/2006](#) fremhæver, viste dommen, at den danske praksis med langvarig isolation bragte Danmark på *grænsen af konventionsbrud* – og at de tidsmæssige grænser fra 2000-loven ikke garanterede, at lignende sager ikke kunne opstå igen.

Europarådets Torturkomité (CPT):

CPT har ved gentagne periodiske besøg i Danmark – bl.a. i 1996 – udtalt kritik af isolationspraksis og anbefalet indførelse af absolutte tidsgrænser samt et princip om, at isolation kun bør anvendes, når det er *absolut nødvendigt*. Disse anbefalinger var med til at forme 2000- og 2006-reformerne.

FN's Torturkomité:

FN's Torturkomité har i forbindelse med Danmarks periodiske rapporter opfordret til at sikre, at isolation kun anvendes under *særlige omstændigheder* og undergives nøje regulering med hensyn til maksimal varighed.

Forarbejderne til 2000-reformen konkluderede, at Danmark ikke er internationalt retligt *forpligtet* til at afskaffe varetægtsfængsling i isolation, men at Danmark er forpligtet til at begrænse brugen i videst muligt omfang, herunder navnlig langvarig isolation. Det Danske Center for Menneskerettigheder anbefalede i sit høringssvar en total afskaffelse, men Justitsministeriet fulgte ikke denne anbefaling.

Det er værd at bemærke, at EMD i sin praksis vurderer isolationsforanstaltninger ud fra de *konkrete forhold*: foranstaltningens intensitet, varighed, det forfulgte formål og følgevirkningerne for den pågældende person. Der er ikke fastslået nogen generel tærskel for, hvornår isolation udgør en krænkelse af art. 3, men langvarig isolering kombineret med psykisk svagelighed anses for en risikozone.

§ 9 Særlige forhold for unge under 18 år

Isolation af unge under 18 år er undergivet særligt strenge krav, der afspejler det forstærkede beskyttelseshensyn for mindreårige:

- **Materielt krav:** Ud over de almindelige betingelser i § 770 a kræver [§ 770 b, stk. 2](#), at der foreligger *helt særlige omstændigheder*, som gør isolation påkrævet.
- **Tidsgrænse:** Isolation af unge under 18 år må ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end **4 uger**, jf. [§ 770 c, stk. 5](#). Denne grænse kan kun fraviges ved forsætlige overtrædelser af straffelovens kapitel 12 eller 13 (statsforbrydelser) – *ikke* for §§ 191 (narkotika) eller 237 (drab), der ellers kan begrunde forlængelse for voksne.
- **Forlængelsesfrist:** Fristen for isolation kan for unge under 18 år højst forlænges med **2 uger ad gangen**, jf. [§ 770 d, stk. 2](#).
- **Aktivering:** Unge under 18 år, der har været isoleret i mere end 4 uger, skal tilbydes yderligere mindst **3 timers daglig aktivering** med personkontakt, jf. [varetægtsbekendtgørelsens § 79, stk. 2](#).

- **Rigsadvokatens godkendelse:** Forlængelse ud over 4 uger for unge kræver Rigsadvokatens godkendelse, på samme måde som forlængelse ud over 8 uger for voksne.

Den særlige beskyttelse af unge under 18 år er et centralt element i 2006-reformen, og [Rigsadvokatmeddelelsen](#) understreger, at de strengere grænser for unge afspejler den særlige sårbarhed og den større risiko for psykiske skadevirkninger ved isolation i ung alder.

Se også praksisoversigten om [organiseret bandekriminalitet](#), hvor isolationsspørgsmålet kan opstå i relation til unge med bandetilknytning.

LOV

Retsplejeloven § 770b, stk. 2

Retsplejeloven § 770c, stk. 5

Retsplejeloven § 770d, stk. 2

Sammenfatning: et flerleddet kontrolsystem med resterende spændinger

Reglerne om isolation under varetægt udgør det mest regulerede strafprocessuelle tvangsindgreb i dansk ret. Tre årtiers reformer har etableret et flerleddet kontrolsystem:

1. **Materielle betingelser** med kumulative krav (kriminalitet, mistanke, konkret indikation, proportionalitet)
2. **Absolutte tidsgrænser** differentieret efter strafferamme og alder
3. **Processuelle garantier** (særskilt kendelse, skriftlig og begrundet anmodning, 2-ugers førstefrist)
4. **Institutionel kontrol** (Rigsadvokatens godkendelse, statsadvokatens forelæggelse, statistisk indberetning)
5. **Domstolskontrol** (mundtlig kæremålsbehandling ved langvarig isolation)
6. **Kompensation** (fradrag i frihedsstraf og erstatning ved frifindelse)

Alligevel er der resterende spændinger i systemet:

- Langt størstedelen af langvarige isolationer vedrører **narkotikakriminalitet** og **organiseret kriminalitet**, hvor kollusionsfaren typisk er størst, men hvor isolationen også potentielt er længst
- Den psykologiske forskning dokumenterer, at skadevirkninger kan indtræde allerede i de *første uger* – hvilket selv de nuværende tidsgrænser ikke fuldt ud adresserer
- Trods 2006-reformens stramninger er den gennemsnitlige varighed af isolationer ikke nødvendigvis faldet efter 2000-loven, hvilket [Betænkning nr. 1469/2006](#) dokumenterede
- Den internationale kritik fra CPT og FN's Torturkomité er fortsat en tilbagevendende faktor ved periodiske besøg og rapporter

Samlet set repræsenterer det danske isolationsregime et *kompromis* mellem hensynet til effektiv strafforfølgning – navnlig i store, komplekse sager med mange sigtede – og den lægefagligt dokumenterede risiko for psykiske skadevirkninger. Reguleringen er blandt de mest detaljerede i Europa, men EMD-dommen i Rohde og den vedvarende internationale overvågning viser, at grænsen til konventionskrænkelser ikke er fjern.

For beslægtede emner, se praksisoversigterne om [varetægtsfængsling](#), [erstatning for uberettiget frihedsberøvelse](#), [EMRK art. 3](#), [EMRK art. 5](#) og [lang sagsbehandlingstid](#).

LOV

[Retsplejeloven § 770a](#)

[Retsplejeloven § 770b](#)

[Retsplejeloven § 770c](#)

[Retsplejeloven § 770d](#)

[Retsplejeloven § 770e](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets afgørelse om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling og isolation

11.03.2002

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Retsplejeloven § 762	stk. 1	Retsplejeloven § 770a	
Retsplejeloven § 770b	stk. 1-2	Retsplejeloven § 770c	stk. 1-5
Retsplejeloven § 770d	stk. 1-3	Retsplejeloven § 770e	

MATERIALE Citerede afgørelser

3 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

15.02.2024	Højesterets kendelse om forlængelse af varetægtsfængsling ud over to tredjedele af straffetiden	4712-5673
16.05.2022	Højesteret stadfæster kendelse om fortsat varetægtsfængsling i surrogat	1615-1949
11.03.2002	Højesterets afgørelse om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling og isolation	II 344/2001

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Betænkning om varetægtsfængsling i isolation efter 2000-loven

nr. 1469 · 2006 · Justitsministeriet

Betænkning om isolation af varetægtsarrestanter (Betænkning nr. 975)

nr. 975 · 1983 · Justitsministeriet